

МІСЦЕ КРАДІЖОК У ЗАГАЛЬНІЙ ПРОТИПРАВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Собко Г. М., Плужнік О. І., Резніченко Г. С.

У науковій статті розглядаються важливі питання, пов'язані із вчиненням крадіжок. Зазначено, що зниження рівня зайнятості населення, скорочення кількості робочих місць у країні негативно позначається на рівні злочинності, призводить до крадіжок з офісів і помешкань громадян, призводить до збільшення кількості випадків шахрайського заволодіння коштами пенсіонерів, самотніх громадян та людей похилого віку, поширення наркоманії, пияцтва, протиправних проявів у молодіжному середовищі та серед неповнолітніх, незаконного заволодіння транспортними засобами, інших правопорушень та злочинів.

Визначено, що злочинність є однією з найгостріших проблем сучасного українського суспільства. Згідно з результатами опитувань громадської думки, проведених протягом останніх десятиліть, люди багатьох країн ставлять її за значимістю на друге-третє місце після проблем економічного характеру. Крадіжки становлять значну частину серед інших вчинюваних кримінальних правопорушень.

У статті розглянуто динаміку вчинення крадіжок по Україні, зроблено порівняння із визначенням питомої ваги вчинення крадіжок до облікованих кримінальних правопорушень за 2016-2020 роки та до облікованих кримінальних правопорушень за 2016-2020 роки проти власності. У процесі аналізу зроблено висновки щодо зниження крадіжок у процесі порівняння із загальною кількістю облікованих кримінальних правопорушень і визначення місця вчинення крадіжок у групі кримінальних правопорушень проти власності. Визначені основні напрями запобігання крадіжкам.

У статті зроблено висновки, що питання ефективності заходів, які вживаються для забезпечення публічної безпеки і порядку, дієвої протидії злочинності та правопорушенням, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, завжди були першочерговими. Запобігання та протидія кримінальним правопорушенням взагалі, а крадіжкам зокрема, - доволі складний і багатогранний процес. Складність цього процесу полягає ще й у тому, що кожен етап запобігання та протидії вчиненню кримінальних правопорушень потребує вжиття певних заходів, спрямованих на те, щоб не допустити вчинення кримінальних правопорушень, зокрема крадіжок. Ці заходи надзвичайно різ-

номанітні як за характером, так і за організацією та тактикою здійснення.

Ключові слова: крадіжка, кримінальні правопорушення, кримінальні правопорушення проти власності

Sobko H. M., Pluzhnik O. I., Reznichenko H. S. The place of theft among the general illegal activities in Ukraine

This article discusses important issues related to theft. It is noted that the decline in employment, reduction of jobs in the country has a negative impact on crime, leads to theft from offices and homes, leads to an increase in cases of fraudulent embezzlement of pensioners, single people and the elderly, drug addiction, drunkenness, illegal manifestations in the youth environment and among minors, illegal possession of vehicles, other offenses and crimes.

Crime is one of the most acute problems of modern Ukrainian society. According to opinion polls conducted in recent decades, people in many countries rank it second or third in importance after economic problems.

Theft is a significant part of other criminal offenses. The article considers the dynamics of theft in Ukraine, compares with the determination of the share of theft to the recorded criminal offenses for 2016-2020 and to the recorded criminal offenses for 2016-2020 against property. The analysis concluded that the theft was reduced in comparison with the total number of recorded criminal offenses and with the determination of the place of theft in the group of criminal offenses against property. The main directions of theft prevention are identified.

The article concludes that the issues of effectiveness of measures taken to ensure public safety and order, effective combating crime and crime, protection of human rights and freedoms, as well as the interests of society and the state have always been paramount. Prevention and cessation of criminal offenses in general, and theft in particular, is a rather complex and multifaceted process. The complexity of this process also lies in the fact that each stage of the development of a criminal offense requires the adoption of certain measures aimed at preventing theft. These measures are extremely diverse both in their nature and in their organization and tactics of implementation.

Key words: theft, criminal offenses, criminal offenses against property.

Постановка проблеми та її актуальність. Зниження рівня зайнятості населення, скорочення кількості робочих місць у країні негативно позначається на рівні злочинності, призводить до крадіжок з офісів і помешкань громадян, збільшення кількості випадків шахрайського заволодіння коштами пенсіонерів, одиноких громадян та людей похилого віку, поширення наркоманії, пияцтва, протиправних проявів у молодіжному середовищі та серед неповнолітніх, незаконного заволодіння транспортними засобами, інших правопорушень та злочинів.

Злочинність є однією з найгостріших проблем сучасного українського суспільства. Згідно з результатами опитувань громадської думки, проведених протягом останніх десятиліть, люди багатьох країн ставлять її за значимістю на друге-третє місце після проблем економічного характеру. Багато мислителів приділили увагу цій проблемі. Перші думки з цього приводу можна знайти вже в Аристотеля і Платона, які висловлювались щодо злочинності, розглядаючи філософські проблеми суспільного устрою, етики людської поведінки. З початком формування суспільства сучасного типу увага до проблеми злочинності значно зросла [1, с. 15].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, пов'язані з проблемами протидії та запобігання кримінальним правопорушенням проти власності, зокрема крадіжкам, у наукових працях розглядали відомі вітчизняні і зарубіжні вчені: Ю.В. Александров, Б.І. Бараненко, П.Д. Біленчук, В.В. Василевич, В.О. Глушков, В.В. Голіна, О.М. Джужа, А.Е. Жалінський, А.П. Закалюк, А.Ф. Зелінський, О.В. Кириченко, М.Й. Коржанський, В.М. Кудрявцев, Н.Ф. Кузнєцова, І.П. Лановенко, В.Г. Лихолоб, О.М. Литвак, К.О. Павлишин, М.О. Свірін, В.Г. Телійчук, О.А. Шевченко, О.О. Юхно та інші. Разом із тим нині, на наш погляд, проблема запобігання крадіжкам із боку Націо-

нальної поліції, яка має найбільш широкий спектр повноважень у цьому напрямі серед правоохоронних органів держави, залишається актуальною.

Метою статті є розгляд динаміки статистичних показників облікованих кримінальних правопорушень за 2016-2020 роки, кримінальних правопорушень проти власності та динаміки вчинення крадіжок в Україні, визначення питомої ваги крадіжок серед облікованих кримінальних правопорушень та облікованих кримінальних правопорушень проти власності, визначення основних напрямів запобігання крадіжкам.

Виклад основного матеріалу. Злочинність має десятки і навіть сотні тисяч одиничних проявів у вигляді злочинів різної спрямованості, скоєних різними соціальними групами населення з багатоманітних мотивів, неоднаковими цілями, численними способами, з різним ступенем тяжкості та наслідками [2, с. 16]. Б.М. Головкін зазначає, що крадіжки є наймасовішими злочинами, що вчиняються в Україні. Вони становлять близько 1/2 від кількості всіх зареєстрованих злочинів, а у структурі злочинів проти власності їхня частка становить понад 70% [3, с. 1].

Вивчення статистичних показників щодо вчинення кримінальних правопорушень в Україні, зокрема крадіжок за 2016-2020 роки, свідчить, що крадіжка залишається одним із найбільш поширених кримінальних правопорушень (див. таблицю 1).

Так, за 2016-2020 роки при зниженні загальної кількості облікованих кримінальних правопорушень (див. таблиця № 1) спостерігається зниження і кількості кримінальних правопорушень проти власності, зокрема і крадіжок. Варто зазначити, що за 2016 рік обліковано 312 172 крадіжок, що становить 76,9% серед кримінальних правопорушень проти власності і 52,6% - серед облікованих кримінальних правопорушень; у 2017 році обліковано 261 282 крадіжок що становить 77,7% серед кримінальних правопо-

Таблиця 1

№ з/п	Обліковано кримінальних правопорушень у звітному періоді по Україні	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік
1	Обліковано загалом кримінальних правопорушень	592 604	523 911	487 133	444 130	360 622
		Крадіжки 52,6%	Крадіжки 49,8%	Крадіжки 48,9%	Крадіжки 44,4%	Крадіжки 38,4%
2	Обліковано загалом кримінальних правопорушень проти власності	405 549	335 910	303 850	257 608	190 258
		Крадіжки 76,9 %	Крадіжки 77,7%	Крадіжки 78,4%	Крадіжки 76,6%	Крадіжки 72,8%
3	Обліковано загалом кримінальних правопорушень (Крадіжки за ст. 185 КК України)	312 172	261 282	238 492	197 564	138 562

рушень проти власності і 49,8% - серед усіх облікованих кримінальних правопорушень; у 2018 році обліковано 238 492 крадіжок, що становить 78,4% серед кримінальних правопорушень проти власності і 48,9% - серед облікованих кримінальних правопорушень; у 2019 році обліковано 197 564 крадіжок, що становить 76,6% серед кримінальних правопорушень проти власності і 44,4% - серед облікованих кримінальних правопорушень; у 2020 році обліковано 138 562 крадіжок, що становить 72,8% серед кримінальних правопорушень проти власності і 38,4% - серед облікованих кримінальних правопорушень. Незважаючи на зниження статистичних показників щодо вчинення крадіжок, крадіжки залишаються найбільш поширеним кримінальним правопорушенням.

О. Давиденко, начальник сектора кримінальної поліції Центрального відділу поліції міста Маріуполя, визначає, що з огляду на аналіз цієї категорії правопорушень, спостерігається зниження зареєстрованих крадіжок, поєднаних із потраплянням до чужих осель (ч. 3 ст. 185 Кримінального кодексу України). Питома вага розкриття крадіжок із квартир та приватних будинків громадян становить 35%. Якщо розглядати вказану проблему, то здебільшого злочинним посяганням піддаються приватні домоволодіння, а предметами розкрадань є: гроші - 184, техніка - 98, ювелірні вироби - 69. Орудують зловмисники в нічний час доби або вдень, коли власники знаходяться на роботі або на відпочинку за межами міста (з півночі до 04:00 і з 10:00 до 18:00) [4].

Висновки. Питання ефективності заходів, які вживаються для забезпечення публічної безпеки і порядку, дієвої протидії злочинності та правопорушенням, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, завжди були першочерговими.

Запобігання та припинення кримінальних правопорушень взагалі, а крадіжок зокрема, - доволі складний і багатогранний процес. Складність цього процесу полягає ще й у тому, що кожен етап розвитку кримінального правопорушення потребує вжиття певних заходів, націлених на те, щоб не допустити вчинення крадіжки. Ці заходи надзвичайно різноманітні як за характером, так і за організацією та тактикою здійснення. Тому ми поділяємо думку В.Г. Телійчука, Д.Й. Никифорчука та О.М. Сиченка, що у комплексі заходів боротьби з крадіжками вирішального значення набуває запобігання цим злочинам. Запобігання крадіжкам досягається в результаті проведення загальних профілактичних заходів, спрямованих на виявлення й усунення причин і умов, що сприяють їх

вчиненню, індивідуальних профілактичних заходів стосовно осіб, від яких можна очікувати вчинення крадіжок, оперативно-розшукових й інших заходів, що перешкоджають вчиненню крадіжок. Загальний огляд запобігання крадіжкам дає підстави говорити про зниження рівня таких кримінальних правопорушень. Як наслідок, країна взяла курс на законодавче врегулювання цієї проблеми та залучення якомога більшої кількості фахівців задля її вирішення, в тому числі й кримінологів.

Література

1. Кримінологія. Конспект лекцій. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2019. 183 с. URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/2020/kpk/17.pdf>
2. Головкін Б.М. Види злочинності. *Журнал східноєвропейського права*. 2015. № 18. С. 14-21. URL: http://dspace.nulau.edu.ua/bitstream/123456789/10145/1/Golovkin_14-21.pdf.
3. Головкін Б.М. Кримінологічний аналіз злочинів проти власності. *Теорія і практика правознавства* : електр. наук. фах. вид. Нац. ун-ту «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». 2013. Вип. 2. С. 1-10. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/5963/1/Golovkin.pdf>.
4. Щоб будинок став «фортецею»: поліцейські вживають практичних та профілактичних заходів щодо попередження вчинення крадіжок з помешкань громадян. URL: <http://mariupol-police.dn.ua/news/view/717>

Собко Г. М.,
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри кримінального права
та кримінології
Одеського державного університету
внутрішніх справ

Плужнік О. І.,
кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри кримінального права
та кримінології
Одеського державного університету
внутрішніх справ

Резніченко Г. С.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права
та кримінології
Одеського державного університету
внутрішніх справ